

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, per Casus
practicos exposita, nunc quartò ab ipso Authore revisa ... & in 4. Tomulos
sic divisa, ut pro libitu in duas aut 4. Partes commodè compingi possit

Per XXXVI. Casus Exhibens Materiam de Conscientiâ, Legibus, Peccatis,
Fide, Spe, Charitate, Jure & Justitiâ

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1752

VD18 13475452-001

Casus XVIII. De charitate, prout obligante ad correctionem, &
denuntiationem fraternam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39804

diu fecistis uni ex his fratribus meis minimis mihi fecistis. Matth. 25. Nomen hominis Christiani meretur, quem tanta divinæ pietatis monita, ad non continuam, intimam & munificam commiserationem erga pauperes & afflictos non commovent; certò talis mihi videtur infideli deterior.

C A S U S XVIII.

De charitate, prout obligante ad correctionem, & denuntiationem fraternam.

Sabinus Religiosus petit à Confessario 1. *Quid sit correctio fraterna; 2. An obliget; 3. Quid si proximus sit in periculo peccandi solum venialiter, vel ex ignorantia; 4. Vel sit sola suspicio peccati; 5. Aut exigua spes fructus. 6. - 7. Quis modus corrigendi, vel deferendi ad Superiorem; 8. Quid si delictum sit occultum. 9. An excuset verecundia. 10. Quid si ipsemet sis mala vite. 11. An meretrix vel infideles corrigendi.* Pro resolut.

QUÆR. I. Quid sit fraterna correctio? I.

Est monitio charitativa & conveniens, quâ conamur proximum revocare à periculo peccandi; dicitur 1. *Monitio charitativa*, quæ fiat ex charitate, & misericordia, non verò ex superbia, odio, ira vel vindicta. Dicitur 2. *Conveniens*, id est talis, ex qua prudenter possit sperari fructus, ut latius infra explicabitur, sive illa fiat verbo, scripto, vel facto. Dicitur 3. *A periculo peccandi*, nam peccatum præteritum plenè emendatum, hoc est, non ampliùs conjunctum cum periculo relabendi, vel cum scandalo, aut cum nimiâ pœnitentiæ dilatio-

ne,

ne, non cadit sub præcepto correctionis fraternæ quia cessat ejus finis, qui est emendatio.

QUÆR. II. Quid circa præceptum correctionis fraternæ?

2. R. 1. Certum est dari tale præceptum; *Corripue amicum - corripe proximum*. Eccl. 19. Et lex charitatis in Deum, & proximum obligat, ut impediamus maximum Dei & proximi malum, si commodè possimus; sed peccatum mortale est maximum Dei & proximi malum, cum per illud Deus offendatur, & proximus mortem animæ incurrat ergo. Et quamvis proximus non sit in necessitate peccandi, cum peccet liberè, est tamen in magnâ miseriâ & periculo peccandi, vel difficillius resurgendi, nisi tuâ correctione eum adjuves. Et certè si charitas obliget succurrere proximo in indigentia corporali, multò magis in spiritali, cum potior sit salus animæ, quàm corporis; hinc bene S. Aug. serm. 16. de verbis Dom. *Tu vulnus fratris tui contemnis? Tu eum vides perire & negligis? peior est tacendo, quàm ille convitiando.*

3. R. 2. Ut præceptum correctionis obliget, requiruntur sequentia 1. Peccatum proximi mortale, vel veniale; mortale tenetis impedire sub mortali, veniale sub veniali, nisi sis Superior vel pater-familias, & advertas venialia proximè disponere ad mortale, vel grave damnum inferre disciplinæ, aut rei domesticæ v. g. filius vel subditus sæpe furatur modica, vel paulatim assuefacit se potitationi, lusui periculoso, etsi adhuc peccetur leviter, sub gravi tamen corripiendus est; quia est certum periculum deveniendi ad graviora. Sic & leves defectus in religiosa communitate sæpius frequentati, nati sunt disciplinam regularem notabiliter relaxare, ideoq; superior sub gravi peccato corripi-

pere tenetur delinquentes, & occasiones quantum potest, tollere; ad quod etiam tenetur deficientibus superioribus, quodlibet communitatis membrum, si commodè facere possit, & speretur fructus, tunc enim exigit charitas, ut quilibet tam grande malum à matre sua Religione avertere conetur. Sed quid hic dicendum de peccatis committendis ex ignorantia? R. Vel fiunt ex ignorantia vincibili, & tunc sunt peccata formalia, & patet ea cadere sub præcepto correctionis fraternæ; vel fiunt ex ignorantia invincibili, & tunc reverentia legis, contra quam fiunt, videtur exigere, ut impediantur saltem tunc, quando speratur fructus, & correctio facillè fieri potest. Si verò justè timeatur, ne ex peccato materiali fiat formale, intermittenda est, sic relinquendi sunt conjuges in matrimonio invalido bonâ fide inito, si non appareat spes separationis aut dispensationis, & bona fides perseveret.

2dò. Ut præceptum correctionis obliget, requiritur notitia quasi certa peccati, nam in dubio, suspicione, vel rumore incerto non teneris proximum monere, imò nec expedit ob periculum tricarum, nisi credas proximum non ægrè laturum, neque privati est in vitam aliorum inquirere, hoc enim ad Superiorem spectat, qui tamen spontaneis delatoribus non facillè credat, neque in particularem inquirat, nisi peccatum dubium cedat in periculum communitatis, vel tertii, & alia signa adsint.

3. Requiritur saltem probabilis spes fructus seu emendationis, hic est enim finis correctionis; dico *probabilis*, nam si requireretur spes certa, vix unquam obligaret præceptum correctionis, cum proximus liberè possit in peccato perseverare: si
spes

spes fructûs sit dubia, & nullum è correctione malum timeatur, adhuc erit obligatio corrigendi; si verò sit periculum novi peccati, vindictæ, odii vel contemptûs, correctio locum non habet, juxta illud Prov. 9. *Noli arguere derisorem, ne odere te; Excipe Superiores, qui ex officio tenentur corrigere subditos, non tantùm ex charitate ad ipsorum bonum, sed etiam ex justitiâ ad bonum commune, ne alii pervertantur, aut scandalizentur, etsi correctio ipsi correpto fortè oblit, S. Th. 2. 2. q. 7. a. 7.*

4. Requiritur, ut correctio fieri possit sine tuo vel tuorum gravi damno, aut incommodo, si una harum conditionum absit, non obligat præceptum charitatis fraternæ.

6. QUÆR. III. An & qualiter liceat peccatum proximi denuntiare Superiori?

182. Denunciatio alia est *judicialis*, quæ fit Superiori in ordine ad vindictam publicam; alia *charitativa seu evangelica*, quæ fit in ordine ad averteendum spirituale damnum proximi; si delictum sit occultum, & tu solus illud efficaciter & sine damno proprio corrigere possis, non potes sine detractioe illud manifestare alteri, vel etiam Superiori. *D. Th. 2. 2. q. 33. a. 8.* Si verò solus efficaciter corrigere non possis, adhibe unum vel duos, si ita sit necessarium, & quidem eos, quibus crimen jam notum est, vel alios, si tales non habes; si nec sic proficias, dic superiori, ecce modum & regulam correctionis fraternæ, quam nobis præcipit Christus Dominus Matt. 18. *Si peccaverit in te frater tuus, vade & corripe eum inter te & ipsum solum. . . . Si autem te non audierit, adhibe tecum adhuc unum vel duos; quòd si non audierit eos, dic Ecclesie.* Ratio est, quia non licet infama

infamare proximum absque rationabili & iustâ causâ, sed si possis proximum tuum emendare per te solum, vel manifestando delictum uni, non est iusta causa illud manifestandi pluribus, ergo.

Dixi 1. Si delictum occultum; nam si sit publicum, notorium, scandalosum, tunc proximus publicè corrigi, vel immediatè ad Superiorem deferri potest juxta illud 1. ad Tim. 2. *Peccantes coram omnibus argue, ut & ceteri timorem habeant.*

Dixi 2. Si solus efficaciter corrigere possis; nam si secreta monitio minùs proffit, vel non satis removeat pericula, & occasiones peccandi tunc etiam occulta debent Superiori denunciari, ut iis cum effectu occurrere possit, præsertim si peccata cedant in damnum Reip. vel innocentis, ut conspiratio, hæresis, proditio, susurratio, *S. Thom. 2. 2. q. 33. a. 7.* ita tamen, ut occulta, nisi id bonum commune exigat, non denuntientur Superiori tanquam iudici ad punitionem publicam, sed ut personæ privatæ & pio patri, qui peccantes efficacius corrigere possit. *Excipe*, nisi quis ex statuto suæ religionis consentiat, ut etiam in criminibus occultis immediatè Superiori denunciari valeat, ut PP. Soc. JESU, & Recollectæ quodam delicta in itinere à suo socio commissa, teste *Spor. 1. 3. in decal. c. 6. num. 105.*

Sed quid, si quis in occulto sit graviter læsus, vel virgo violenter oppressa, an malefactorem possit denunciare iudici? *R.* Cum *Lugo de just. disp. 37. n. 76.* Si crimen probare possit, licitè malefactorem denunciat etiam ad vindic-

O

vindic-

R. D. Jansen Theol. Moral. Tom. 1.

vindictam publicam; nam famæ privatæ præponderat bonum commune, contra quod esset, si scelerati homines scirent, se posse impunè peccare absque metu pœnæ, quamdiu eorum delicta non essent divulgata: Imò *Tam in decal. L. 9. c. 2. §. 4.* non improbabiler dicit etiam occultissima crimina Judici deferri posse ab ipso læso, vel ejus propinquis, ut patre, fratre &c. secluso tamen odio, & desiderio injustæ vindictæ. Rationem dat, qui bonum commune spectat Judicem scire crimina, etiam occultissima, ut saltem generaliter possit inquirere, & malefactori clam intendere mediæque necessaria adhibere in futurum, & impunitas occulti criminis ansam daret criminosis liberiùs peccandi, forètque nimis durum injuriatio, si ante delationem ipse cogere in testes & probationem necessariam inquiret. Adde, quòd ex sententia *D. Th.* liceat occultum crimen revelare amico pro habendo solatio, cur non Judici pro bono communi & habendo majori solatio, & eventuali satisfactione, si successu temporis crimen fortè probetur? Ex dictis

Deduces seqq. 1. Non cadit in privatum vitam aliorum inquirere, ut sup. dixi, nisi esset vehemens suspicio de crimine Reip. vel alio nocivo, & inquisitio per Superiorem fieri non posset.

9. 2. Qui grave peccatum alterius, dum sine gravi incommodo potest, non impedit, peccat mortaliter, neque excusat verecundia, pusillanimitas, aut timor levis offensæ, vel recitatio procæ correctionis; sæpe tamen contingit, ut tam stricta obligatio non apprehendatur, aut

quis iudicet, se hinc & nunc esse minus idoneum, tunc ommissio correctionis erit tantum venialis *S. Th. a. 2. ad 3.*

3. Non omnes æqualiter sunt corrigendi; subditus quandoque asperius est increpandus, quandoque mansuetè hortandus, prout ei fuerit in Domino utilius, æqualis, amicè commonendus, Superior humiliter rogandus juxta illud 1. ad Tim. 5. *Seniorem ne increpaveris, sed obsecra ut Patrem.*

4. Si proximus sit in periculo damnationis, 10. nisi eum ad pœnitentiam inducas, si ob peccata propria non potes eum fructuosè monere, teneris te emendare, vel saltem periclitanti significare propositum emendandi, qui enim tenetur ad finem, tenetur ad media non nimis difficilia.

5. Non teneris cum gravi infamia adire 11. meretricem, vel cum periculo vitæ infideles, ut eos convertas, quamvis fortè alias in peccato sint morituri; Ratio est, quia tales, vel sunt tantum in gravi necessitate spirituali, in quâ cum tanto incommodo privatus succurrere non tenetur, vel saltem spes conversionis est omnino incerta, vel prudenter creduntur per alios fore convertendi; imò nec Pastor videtur obligatus cum infamia adire personam suspectam, hoc enim foret scandalosum, & Pastor rochus redderetur suspectus, contemp-
tibilis, & impotens apud
alios fructificare.